

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMA

2026-05-11 Nr. NV-1232

VYRIAUSYBĖS IŠVADA Nr.: TAP-26-510 TAIS-26-5750(2)	DĖL NEIGALIŲJŲ SOCIALINĖS INTEGRACIJOS ĮSTATYMO NR. I-2044 PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIV-1722 2 IR 3 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XVP-1153 (toliau – NSIĮ projektas) IR ŠALPOS PENSIJŲ ĮSTATYMO NR. I-675 PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIV-2760 3 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XVP-1154 (toliau – ŠPI projektas)		
	Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Pateikimo Seimui terminas 2026-05-05	<i>Socialinės apsaugos ir darbo ministerija</i>	<i>Pasirenkama</i> ☐ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☒ Nesvarstyta <i>Data iš kalendoriaus</i>	<i>Pasirenkama</i> ☒ Svarstyti TAP ☒ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Gražinti tobulinti

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Seimo narės I. Kižienės teikiamais siūlymais siekama aiškiau reglamentuoti išmokų asmenims su negalia mokėjimą ir didinti jų socialinį saugumą, užtikrinant anksčiau nustatytos negalios pagrindu teikiamų socialinių garantijų tęstinumą:

- NSIĮ projektu numatoma, kad asmenims, kuriems iki 2023 m. gruodžio 31 d. buvo nustatytas darbingumo lygis iki senatvės pensijos amžiaus, sukakus senatvės pensijos amžių, jiems nustatytas darbingumo lygis, be atskiro prašymo, būtų prilygintas neterminuotam dalyvumo lygiui. Asmenims nebereikėtų papildomai kreiptis į Asmens su negalia teisių agentūrą šiam statusui patvirtinti, toliau būtų užtikrintos socialinės garantijos ir mokamos paskirtos išmokos.
- ŠPI projektas parengtas įvertinus praktikoje pasitaikančius atvejus, kad kai kuriems 75 arba 80 proc. darbingumo netekusiems šalpos negalios pensijų gavėjams nustačius to paties dydžio (kartais ir mažesnį) dalyvumo lygį (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – darbingumo lygį) mažėja šalpos negalios pensijos dydis (t.y. vietoje 2 šalpos pensijų bazių (toliau – ŠPB) dydžio pensijos (nuo 2026-01-01 - 522 eurų), gaunama 1,82 arba 1,91 ŠPB dydžio šalpos negalios pensija (475 arba 498 eurai). Tai liečia asmenis, kuriems šalpos negalios pensijos paskirtos pagal iki 2016 m. gruodžio 31 d. galiojusį reguliavimą ir jiems mokamų pensijų dydžiai apskaičiuoti ne pagal konkretų jiems nustatytą netekto darbingumo procentą, o pagal netekto darbingumo procentų intervalą. Siūloma atstatyti šių asmenų turėtą teisę gauti atitinkamo dydžio šalpos negalios pensiją, jeigu jų sveikatos būklė negerėjo.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Siūloma iš esmės pritarti Įstatymų projektams, tačiau pasiūlyti juos tobulinti:

- Papildyti NSIĮ projektą nustatant išmokų nepriemokų, susidariusių dėl objektyvių, nuo šių išmokų gavėjų valios nepriklausančių aplinkybių, išmokėjimo tvarką (ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo įstatymo įsigaliojimo dienos).
- ŠPI projektą papildyti nuostatomis, kurios leistų išsaugoti teisę į ankstesnio dydžio šalpos negalios pensijas ir kitais atvejais, kuriais šie pensijų dydžiai sumažinti ne dėl asmeniui pagal jo faktinę sveikatos būklę nustatyto dalyvumo (darbingumo) lygio.
- Nustatyti, kad tais atvejais, kai šalpos negalios pensijos dydis buvo sumažintas nuo 2017 m. sausio 1 d. iki 2018 m. gruodžio 31 d., ankstesnio dydžio šalpos negalios pensijų mokėjimas atnaujinamas ir nepriemokos išmokamos asmens prašymu (SODRA šalpos pensijas pradėjo skirti ir mokėti nuo 2019 m. sausio 1 d., todėl neturi duomenų apie nurodytu laikotarpiu mokėtas šalpos pensijas).
- Atlikti kitus patobulinimus siekiant teisėkūros aiškumo.

PAPILDOMŲ LĖŠŲ POREIKIS ☐ Taip ☒ Ne

NSIĮ projekto įgyvendinimui (ankstesnio dydžio socialinio draudimo pensijų mokėjimo atnaujinimas) lėšų poreikis bus nežymus (galimi pavieniai atvejai), tam pakaks Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžete socialinio draudimo pensijoms mokėti 2026 m. numatytų lėšų.

ŠPI projekto nuostatomis įgyvendinti (šalpos išmokų dydžio atstatymui, jei ankstesnio dydžio išmokos būtų pradėtos mokėti šiais metais, ir iki siūlomų pakeitimų įsigaliojimo susidariusių praradimų kompensavimui) 2026 m. gali reikėti apie 0,7 mln. eurų (apie 1300 asmenų), 2027-2028 m. – apie 0,6 mln. eurų kasmet. Nurodytos lėšos būtų naudojamos iš Ministerijai numatytų 2026-2028 m. biudžeto asignavimų.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMA

ADMINISTRACINĖ NAŠTA (PRISITAIKYMO IŠLAIDOS) ☒ Taip ☐ Ne	GYVENTOJAMS	☒ Taip ☐ Ne
	ŪKIO SUBJEKTAMS	☐ Taip ☒ Ne
	VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBIŲ INSTITUCIJOMS IR ĮSTAIGOMS	☒ Taip ☐ Ne

Viena vertus našta gyventojams ir Asmens su negalia teisių agentūrai sumažės, nes asmenims, kuriems iki 2023 m. gruodžio 31 d. buvo nustatytas darbingumo lygis iki senatvės pensijos amžiaus, sukakus senatvės pensijos amžių, nebereikės teikti atskiro prašymo dėl dalyvumo lygio nustatymo (bus laikoma lygiu neterminuotam dalyvumo lygiui). Kita vertus padidės našta išmokas administruojančiai įstaigai, nes reikės perskaičiuoti išmokas ir išmokėti nepriemokas, taip pat asmenims, kuriems šalpos negalios pensijos buvo sumažintos nuo 2017 m. sausio 1 d. iki 2018 m. gruodžio 31 d., norint, kad būtų atnaujintas ankstesnio dydžio šalpos negalios pensijų mokėjimas, reikės pateikti prašymą šalpos išmokas mokančiai įstaigai.

SUIINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS IR PROJEKTO DERINIMAS

☒ TM ☒ FM ☐ AM ☐ EIM ☐ EM ☐ KAM ☐ KM ☐ SADM ☐ SAM ☐ SM ☐ ŠMSM ☐ URM ☐ VRM ☐ ŽŪM ☐ LSA
☐ Verslo asociacijos ☐ Profesinės asociacijos ☐ Nevyriausybinių organizacijų ☒ Kita (Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba, Asmens su negalia teisių apsaugos agentūra)

Projektas patikslintas pagal darbo tvarką gautas Teisingumo ministerijos ir Asmens su negalia teisių agentūros pastabas.

PASIŪLYMAI IR KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Atsižvelgiant į tai, kad asmenims, kuriems šalpos negalios pensijos buvo sumažintos nuo 2017 m. sausio 1 d. iki 2018 m. gruodžio 31 d., ankstesnio dydžio šalpos negalios pensijų mokėjimas ir nepriemokų išmokėjimas galės būti atnaujintas tik asmeniui pateikus prašymą šalpos išmokas mokančiai įstaigai, siūlytina **SADM/Sodrai užtikrinti tinkamą asmenų informavimą apie šią galimybę.**

Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė (2026 m. gegužės 11 d. išvada NV-1230) esminių pastabų ir pasiūlymų projektui neturi.

PAŽYMĄ PARENGĖ

Eglė Neciunskienė

Socialinės politikos grupė, grupės vadovė